

ŁĄCZNOŚCIOWIEC I ŁĄCZNICZKA – CZYLI MOI RODZICE

Często pamięć przywołuje zdarzenia i fakty z życia Moich Rodziców. O niektórych spośród nich czasami mówię, oprowadzając wycieczki po Muzeum Powstania. Niejako więc ze „społecznej potrzeby” sięgam do rodzinnych pamiątek i archiwaliów, by przypomnieć, a czasami i zweryfikować różne wydarzenia z ich życiorysów.

Mama - łączniczka i sanitariuszka

Anna- Halina Jakubowska ur. się w 1925 r. w Warszawie. Już od 1941 roku w Związku Walki Zbrojnej, a od 14 lutego 1942 roku w KEDYW Armii Krajowej. Powstanie Warszawskie zastaje ją na Śródmieściu, gdzie walczy w zgrupowaniu Bartkiewicza, 4. kompania, 2. pluton

DB-3- 1147 im. porucznika Rygla. Bierze udział w zdobyciu kościoła Św. Krzyża i Komendy Policji.

Wychodzi z Warszawy 5 października w ostatnim oddziale żołnierzy Powstania przez Ożarów Mazowiecki do Obozu Fallingbommel – Stalag XI B, gdzie nadano jej nr 141468, następnie przeniesiono do obozu Bergen-Belzen, a od 24 grudnia jest więźniarką w obozie Oberlangen. Wyzwolona przez żołnierzy 1.Polskiej Dywizji pod dowództwem generała Stanisława Maczka 12 kwietnia 1945 r. Poza okresem prawie 3 lata - od upadku Powstania Warszawskiego, do powrotu w 1947 r. - mieszka w swoim ukochanym mieście Warszawie. Zmarła 4 lutego 2012 r. (spoczywa na cmentarzu Bródnowskim).

Ojciec – radiotelegrafista

Eugeniusz - Ignacy Kowalski, syn Aleksandra i Jadwigi z d. Drobnickiej ur. 17 listopada 1916 r. w Warszawie. Mieszkał tu do wybuchu wojny, we wrześniu 1939 r.

Na początku 1938 r. (20 stycznia) powołany do odbycia służby wojskowej. Jego pierwszy przydział służbowy to 10. Brygada Pancerno-Motorowa - Pułk Radiotelegraficzny (1 kompania, 1 batalion, na stanowisko radiotelegrafisty (nr ewidencyjny 1916, A30117). 1 września został przeniesiony do kompanii gospodarczej, na stanowisko kancelisty dowództwa pułku, gdzie awansował na stopień starszego szeregowego, kancelisty. 1 lipca 1939 r. ukończył kurs podoficerów administracji i awansował na stopień kaprała. 1 września przeniesiony do zapasowej stacji radiotelegraficznej. Na tym stanowisku zastał go wybuch wojny.

We wrześniu 1939 r. 10. Brygada, której podlegał Pułk Radiotelegraficzny, walczyła w składzie Armii Kraków, tocząc walki z 22. Korpusem Pancernym gen. Kleista, atakującym Polskę ze Słowacji, przez Beskid Wyspowy. Po walkach pod Chabówką, Spytkowicami i Nowym Targiem, oraz na linii Myślenice-Dobczyce, przeszła do działań odwrotowych i osłonowych w kierunku Rzeszowa, Radymna i Lwowa. Stosując zasadę „uderz i odskocz”, manewrując dość skutecznie nie uległa rozbiciu. 19 września na rozkaz Naczelnego Wodza przekroczyła granicę węgierską, gdzie był internowany w obozie Hidasenementi na Węgrzech.

Nr. *60548* zám 1

Polak
Polskie
Kowilnych
dizsa

IGAZOLVÁNY
/Legitymacja/

Kowalski Eugenia
ur - nő, pan - pani

handlowice
foglalkozás - zawód

Nagykamizsa
Itteni lakhelye
miejsce zamieszkania na Węgrzech

utca
ulica

2 Születési helye és éve: *Wamawa 1916*

Állapota, vallása: *nő s. kat.*

Állandó lakóhelye: *Wamawa*

Személyleírása:

Termete: *magas*

Arca alakja és annak különösebb ismertető jelei: *hasznos*

Hajának színe: *sötétbarna*

Bajusza alakja és színe: *nyírott*

Szakállalakja és színe: *borotvált*

Szeme színe és esetleges hibája: *kék*

Szája alakja: *szabályos*

Különös ismertető jelei:

Nyelvismerete: *magyar*

3

Igazolom, hogy a fenti ujjlenyomat az igazoló könyvecské birtokosától származik, a fenti fénykép az igazoló könyvecské birtokosának arcképe és ezt az igazoló könyvecskét sajátkezűleg írta alá.
(A még nem felelő athúzódnó.)

Érvényes 19
Kelt *Nagykamizsa 1940 február 23.*

Kiállító hatóság aláírása:
P. H. *[Signature]*

Po kilku miesiącach pobytu wraz z grupą internowanych żołnierzy, przedostał się do Francji i 14 maja 1940 r. otrzymał przydział do 10. Brygady Pancerniej, którą odtworzył gen. Stanisław Maczek.

Oddział 3. BAT. KAW. MOT. Pododdział *sw.k.ill.*

Polish-Army
Detachment

LEGITYMACJA Nr. *1165*
B

/Legitimation/

Stopień/Rank/ Nazwisko i imię/Name/
KAPRAL S.P.L. KOWALSKI EUGENIUSZ

Data urodz. 17.11.1916
Odcisk palca:

Pieczczęć: *Stanisław Maczek*
Podpis dowódcy
10. VII - 40

OSRODEK WYSZKOLENIA WOJSK ŁĄCZNOŚCI

M. p., dnia *21. grudnia* 1940 r.
Nr. ew. *3743/40.*

Z A Ś W I A D C Z E N I E.

kpt. Kowalski Eugeniusz .. ukończył
w czasie od *13. XI - 1940* do *21. XII - 1940* kursu *dia*
obsług. radiostacji IV° 1 i 11
z wynikiem *bardzo dobrym*

Doc. I *Maczka* C. W. W. tpu
Uwadkowski
(-) *J. Omatuski* ppłk. dypl.

Commandant C. W. W. tpu
Uwadkowski
(-) *Uwadkowski* pte.

Upadek Francji sprawił, że 20 czerwca 1940 r. 1 Brygadę ewakuowano do Anglii. Tu od 1 września 1940 r. rozpoczął podoficerskie szkolenie obsługi radiostacji w 14. Pułku Kawalerii Pancernej, po którym wyznaczony na dowódcę radiostacji w 3 Szwadronie Łączności Brygady.

Podczas alianckiej operacji Ovelord, na plaży w Normandii 1 sierpnia 1944 r. 1. Brygada, już przeformowana na 1 Dywizję Pancerną - wciąż dowodzoną przez gen. Stanisława Maczka - przetransportowana do Francji, w składzie 2. Korpusu kanadyjskiego uczestniczyła we wszystkich walkach na terenie Normandii. Bitwą pod Falaise - Chambois, którą marsz. B. Montgomery określił tak - „Niemcy byli jakby zamknięci w butelce, a polska dywizja była korkiem, którym ich w niej zamknęliśmy” - Dywizja zdała swój pierwszy egzamin bojowy, zapisując kolejną piękną kartę frontową. Podczas kilkudniowych walk Polacy wzięli do niewoli ponad 5 tys. jeńców, wśród nich dowódcę 84. Korpusu, gen. Ottona Efeldta, zniszczyli ponad 55 czołgów, prawie 40 transporterów i ponad 200 pojazdów mechanicznych.

Podejmując pościg operacyjny za wycofującą się 7. Armią niemiecką, 3 września Polacy zdobyli Abbeville. 6 września przekroczyli granicę belgijską, zdobyli Gandawę i Bredę oraz szybkim manewrem wyzwolili Ypres. Mieszkańcy wielu wyzwolonych miast Belgii i Holandii, witali pancerniaków transparentami - „dziękujemy wam Polacy”.

Działania bojowe 1 Dywizja Pancerna podjęła ponownie 8 kwietnia 1945 r. w składzie 2. Korpusu kanadyjskiego. Przekroczyła granicę niemiecką, kierując się na port wojenny i miasto Wilhelmshaven. Na drodze do ostatecznego zwycięstwa, min. oswobodzono dwa obozy jenieckie kobiet, żołnierzy AK w Oberlangen i Niederlangen. To wzruszający liść wawrzynu w wieńcu chwały i zwycięstw 1 Dywizji Pancernej. Wyzwalając obóz jeniecki Oberlangen, Eugeniusz Kowalski poznał więźniarkę Annę, Halinę Jakubowską, ps. „Hanka”, która została wcielona do 8 Batalionu Strzelców 1 Dywizji Pancernej. 3 marca 1946 r. Hanna i Eugeniusz wzięli ślub. Ich syn, a mój brat Andrzej urodził się ur. 27 listopada 1946 r. w Derpen.

1 Dywizja Pancerna należy do szczególnych, wielkich jednostek w dziejach Wojska Polskiego, minionego stulecia. Była jedyną, wielką jednostką walczącą w trzech kampaniach: wrześniowej 1939 r. na ojczyściej ziemi; francuskiej 1940 r. oraz w kampanii 1944-1945 r. na ziemi francuskiej, belgijskiej i holenderskiej. Walczyła w nich pod rozkazami jednego dowódcy - gen. Stanisława Maczka.

Zakończenie wojny zastało 1 Dywizję Pancerną na terenie Niemiec, gdzie 1 maja 1945 r. mój Ojciec awansował na stopień plutonowego i zastępcę dowódcy plutonu łączności.

Lata 1945-1947, to czas pobytu 1. Dywizji Pancерnej na terenie Niemiec i Belgii, gdzie min. nastąpił proces demobilizacji 1. Dywizji. 1 kwietnia 1947 r. mój Ojciec awansował na stopień sierżanta. Za nie całe 2 miesiące, 10 czerwca małżonkowie zdecydowali się na powrót do Polski. Do Warszawy przyjechali 20 czerwca 1947 r. z synem Andrzejem a moim bratem.

Już w Polsce - po powrocie w 1947 r. 13 listopada 1949 roku urodził się mój drugi brat Stanisław, a ja jeszcze później i dlatego mogę przedstawić historię moich rodziców, z których jestem bardzo dumna.

Mój Ojciec 4 stycznia 1950 r., już w Polsce, został przeniesiony do rezerwy.

Zmarł 4 grudnia 1988 r. (spoczywa na cmentarzu Bródnowskim).